

PS-Z.431.6.2.2019

Zamość, dnia 24 lipca 2019 r.

**Pani
Koperwas Celina
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Tomaszowie Lubelskim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych² oraz art. 16 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej³ w dniach od 7 czerwca 2019 r. do 24 czerwca 2019 r. przeprowadzona została kontrola planowana w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Lub., ul. 29-go Listopada 10, 22-600 Tomaszów Lubelski.

I. Dane identyfikacyjne kontroli:

I.1. Kontrolę przeprowadził:

Pan Rafał Farion – starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, Delegatura w Zamościu; działając na podstawie Upoważnienia nr PS-Z.0030.22.2019 z dnia 5 czerwca 2019 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Lubelskiego przez Zastępcę Dyrektora Biura Organizacji, Kadr i Budżetu Urzędu Pana Sebastiana Paula (*akta kontroli str. IV*).

Stosownie do art. 19 ust. 4 ustawy o kontroli w administracji rządowej, kontrolujący oświadczył, że nie istnieją okoliczności, uzasadniające wyłączenie go z udziału w kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Lub.

Kontrola została wpisana do książki kontroli pod pozycją 1/2019.

I.2. Zakres kontroli:

Ocena realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴, (zwanej dalej ustawą) w zakresie: sposobu i trybu postępowania w sprawie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

I.3. Okres objęty kontrolą:

Począwszy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli tj. 7 czerwca 2019 r.

¹ (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2234)

² (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.)

³ (Dz. U. z 2011 r. nr 185 poz. 1092 ze zm.)

⁴ (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 ze zm.)

II. Ocena kontrolowanej działalności:

Wydział Polityki Społecznej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, prowadzący kontrolę w imieniu Wojewody Lubelskiego, kontrolowaną działalność ocenia pozytywnie z uchybieniami⁵.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego:

III.1. Aspekt organizacyjny realizacji zadania:

Zadania z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” są realizowane w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Lubelskim (zwanym dalej GOPS lub Ośrodek). W statucie Ośrodka nadanym Uchwałą Nr XII/82/2015 Rady Gminy Tomaszów Lubelski z dnia 18 stycznia 2016 r. w § 5 pkt. 2 stwierdzono, że: „Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone gminie wynikające z innych ustaw na podstawie upoważnień udzielonych przez Wójta Gminy Tomaszów Lubelski, jeżeli wynikają one z przepisów prawa [...]”.

W okresie objętym kontrolą sprawy z zakresu kontroli realizowane były na podstawie upoważnień udzielonych przez Wójta Gminy Tomaszów Lubelski, przez n/w pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Lubelskim.

Kierownik GOPS Pani Celina Koperwas:

- upoważnienie nr OO.0770.1.2017 z dnia 10 marca 2017 r. upoważniające do prowadzenia postępowania oraz wydawania decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących jednorazowego świadczenia o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem” (*akta kontroli str. V*);

Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego GOPS Pani Iwona Piechnik:

- upoważnienie nr OO.0770.2.2017 z dnia 10 marca 2017 r. upoważniające do prowadzenia postępowania oraz wydawania decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących jednorazowego świadczenia o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem” (*akta kontroli str. VI*);

Zarządzenie Nr 61 Wójta Gminy Tomaszów Lubelski z dn. 28 maja 2019 r. upoważniające do prowadzenia postępowania w sprawach dotyczących jednorazowego świadczenia o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”, za wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych dla niżej wymienionych pracowników:

⁵ Przy formułowaniu oceny zostały przyjęte następujące mierniki:

- **pozytywna** – gdy nie stwierdzono nieprawidłowości, a ewentualne uchybienia są sporadyczne i nie mają wpływu na kontrolowaną działalność;
- **pozytywna z uchybieniami** – gdy nie stwierdzono nieprawidłowości, a uchybienia mają charakter powtarzalny lub występują w znacznej liczbie;
- **pozytywna z nieprawidłowościami** – gdy stwierdzono nieprawidłowości, ale nie miały one zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność;
- **negatywna** – gdy stwierdzone nieprawidłowości miały zasadniczy wpływ na kontrolowaną działalność.

- Referent ds. funduszu alimentacyjnego Pani Ewelina Buczek,
- Samodzielny referent Pani Dorota Cisek,
- Inspektor ds. świadczeń rodzinnych Pani Angelika Małyszek,
- Referent ds. świadczeń wychowawczych Pan Adam Saputa,

(powyższe zarządzenie stanowi akta kontroli str. VII).

W § 2 regulaminu organizacyjnego Ośrodka, wprowadzonym w życie Zarządzeniem Kierownika Nr 3/2019 z dnia 19 czerwca 2019 r., zatwierdzonym Zarządzeniem Nr 74/2019 z dn. 17 czerwca 2019 r. Wójta Gminy Tomaszów Lubelski, określono strukturę wewnętrzną jednostki, w tym utworzenie w pkt. 1 lit. c Działu świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z § 6 pkt. 3 lit. e do zadań działu należy m.in.: koordynacja zadań z ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Ustalono, że na dzień kontroli realizacją zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", zajmują się:

- Pani Iwona Piechnik – Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego zakres czynność z dnia 19 czerwca 2019 r. *(akta kontr. str. VIII/1-3)*;
- Pan Adam Saputa – Referent ds. świadczeń z programu 500 plus, zakres czynność z dnia 19 czerwca 2019 r. *(akta kontroli str. IX/1-3)*;
- Pani Angelika Małyszek – Samodzielny Referent zakres czynność z dnia 19 czerwca 2019 r. *(akta kontroli str. X/1-3)*;
- Pani Dorota Cisek – Samodzielny Referent ds. dodatków mieszkaniowych i energetycznych oraz świadczeń z programu „Dobry start” zakres czynność z dnia 19 czerwca 2019 r. *(akta kontroli str. XI/1-3)*;
- Pani Ewelina Buczek – Pracownik socjalny /Starszy referent ds. funduszu alimentacyjnego/ Referent ds. KDR zakres czynność z dnia 19 czerwca 2019 r. *(akta kontroli str. XII/1-7)*;

W trakcie kontroli dokumentację udostępniali i wyjaśnień udzielali: Kierownik GOPS Pani Celina Koperwas oraz Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego Pani Iwona Piechnik.

Każdy świadczeniobiorca ma odrębną teczkę, gdzie gromadzona jest dokumentacja. Akta są przechowywane w szafie na dokumenty w pokoju zamykanym na klucz do którego dostęp mają tylko upoważnieni pracownicy.

III.2. Realizacja zadań organu właściwego w zakresie ustalania uprawnień do świadczenia:

Analizy prawidłowości postępowań w zakresie ustalania prawa do świadczenia dokonano na podstawie nw. postępowań administracyjnych, zakończonych decyzjami ostatecznymi o numerach:

1. Decyzja nr ŚR.IV.4045.00722.04.2017 z dn. 14.04.2017 r.
2. Decyzja nr ŚR.IV.4045.00801.05.2018 z dn. 24.05.2018 r.
3. Decyzja nr ŚR.IV.4045.00852.08.2018 z dn. 17.08.2018 r.
4. Decyzja nr ŚR.IV.4045.00687.01.2019 z dn. 24.01.2019 r.
5. Decyzja nr ŚR.IV.4045.00772.04.2019 z dn. 24.04.2019 r.

(kserokopie skontrolowanych decyzji, stanowią akta kontroli str. XIII/1-5).

III.2.1. Informacje ogólne:

W okresie objętym kontrolą, tj. począwszy od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia rozpoczęcia kontroli tj. 7 czerwca 2019 r. w kontrolowanej jednostce złożono 7 wniosków dotyczących ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, z czego w 5 przypadkach postępowanie zakończyło się wydaniem decyzji pozytywnych. W ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 1 sprawę przekazano do Wojewody Lubelskiego – postępowanie zakończone decyzją przyznającą.

Wydano 1 decyzję odmowną w związku z brakiem możliwości stwierdzenia u dziecka, na podstawie złożonej przez wnioskodawcę dokumentacji, ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia albo nieuleczalnej choroby zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (załączone do wniosku zaświadczenie nie spełniało wymogów wynikających z zapisów art. 4 ust. 3 ustawy).

W kontrolowanej jednostce w analizowanym okresie nie wydawano decyzji zobowiązujących do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

III.2.2. Analiza wniosków i gromadzenie dokumentacji:

W toku kontroli ustalono, że wnioski składane były na urzędowych wzorach formularzy określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.⁶

Do wniosków opatrzonych podpisem wnioskodawcy oraz pieczęcią z datą wpływu, dołączone zostały dokumenty, zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w dniu wydawania decyzji. Kontrolujący nie wnosi uwag do gromadzonej dokumentacji.

III.2.3. Terminowość rozpatrywania spraw:

Rozpatrywanie wniosków oraz wydawanie decyzji administracyjnych odbywało się z zachowaniem terminów określonych w K.p.a. oraz ustawie o świadczeniach rodzinnych (zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 10 ust. 13 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”).

III.2.4. Ustalanie uprawnień:

Prawo do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka było ustalane, co do zasady, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy w prawidłowej wysokości.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo faktycznemu dziecka, bez względu na dochód. Wniosek o wypłatę świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin

⁶ (Dz. U. z 2016 r. poz. 2234)

dziecka (art. 10 ust. 4 ustawy). We wszystkich skontrolowanych sprawach wniosek został złożony przez osoby uprawnione w przewidzianym ustawowo terminie.

Ponadto świadczenie przysługuje jeżeli matka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Fakt ten potwierdza się stosownym zaświadczeniem lekarskim lub wystawionym przez położną (na podst. art. 9 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych). Stosowne oświadczenie dołączane było w skontrolowanych sprawach.

Warunkiem otrzymania świadczenia jest również posiadanie zaświadczenia potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu – wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego (zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy). W aktach skontrolowanych spraw znajdowały się przedmiotowe zaświadczenia spełniające określone ustawą wymogi.

III.2.5. Sposób wydawania decyzji:

Jedną z wymaganych cech decyzji administracyjnej jest właściwe oznaczenie organu administracji publicznej wydającego decyzję (art. 107 § 1 K.p.a.). Organem administracji publicznej właściwym w zakresie prowadzenia postępowania w kontrolowanym zakresie jest wójt, burmistrz, prezydent miasta. Skontrolowane decyzje zawierały właściwe oznaczenie organu administracji publicznej tj. Wójt Gminy Tomaszów Lubelski. Sentencje sformułowano w sposób jasny i precyzyjny.

Kontrolujący nie zgłasza uwag, co do przestrzegania w kontrolowanej jednostce przepisów K.p.a. w zakresie odnoszącym się do konstruowania decyzji administracyjnych, poza niżej wymienionymi.

W podstawie prawnej decyzji zbędnie powoływano:

- upoważnienie Wójta Gminy Tomaszów Lubelski, ponieważ wynika ono wprost z przepisów ustawy – wystarczające jest tutaj powołanie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych – regulującego kwestie wydawania upoważnień przez organ w przedmiotowej sprawie;
- art. 21 i 22 ustawy o świadczeniach rodzinnych - dotyczą one tylko spraw związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego, co w omawianych decyzjach nie ma miejsca;
- część ustępów z art. 23 – organ powołał ust. 2-3f, czyli przepisy regulujące sposób postępowania w różnych sytuacjach, gdy tymczasem, podstawa prawna powinna dotyczyć konkretnej sprawy; dotyczy to również ust. 4 z w całości powołanym pkt.3 oraz art. 23b.

Ponadto stwierdzono:

- w decyzji nr ŚR.IV.4045.00687.01.2019 z dn. 24.01.2019 nieaktualny publikator ustawy o świadczeniach rodzinnych – data wygaśnięcia powołanego tekstu jednolitego, to 28.11.2018 r. oraz nieaktualny publikator K.p.a. – data wygaśnięcia powołanego tekstu jednolitego, to 01.10.2018 r.
- w decyzji nr ŚR.IV.4045.00772.04.2019 z dn. 24.04.2019 nieaktualny publikator K.p.a. – data wygaśnięcia powołanego tekstu jednolitego, to 01.10.2018 r.

W pouczeniu 1 skontrolowanej decyzji zawarto błędny zapis: „*Od niniejszej decyzji służy prawo do wniesienia odwołania [...] za pośrednictwem tutejszej*

Instytucji [...]". Zgodnie z art. 129 § 1 K.p.a. odwołanie można złożyć „za pośrednictwem organu, który wydał decyzję”, w tym przypadku organem jest Wójt Gminy Tomaszów Lubelski oraz zapis: „[...] w terminie 14 dni od daty doręczenia”, zgodnie z art. 111 § 1 K.p.a. powinno być „od dnia doręczenia”.

III.2.6. Doręczanie decyzji:

Stosownie do wymogów K.p.a. odbiór decyzji potwierdzany był datą oraz podpisami świadczeniobiorców na pocztowych potwierdzeniach odbioru.

III.2.7. Realizacja decyzji (wypłata):

Stwierdzono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Lubelskim wypłacał świadczenia w prawidłowej wysokości wynikającej z orzeczenia decyzji administracyjnych, tj. kwocie 4000 zł. Realizacja następowała w formie przelewów na konta bankowe podane przez świadczeniobiorców.

IV. Wnioski i zalecenia pokontrolne:

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o wykonanie następujących zaleceń:

1. Konstruować decyzje administracyjne zgodnie z art. 107 K.p.a. w odniesieniu do wyboru podstaw prawnych oraz zapisów w pouczeniu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia:

Informując o powyższym, zgodnie z art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia o złożenie informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Jednocześnie informuję, że od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Starszy inspektor

.....mgr Rafał Farion.....

(podpis/y kontrolera/ów)

Z up. Wojewody Lubelskiego

Sebastian Paul
Zastępca Dyrektora Biura Organizacji,
Kadry i Budżetu Urzędu

.....

(podpis kierownika jednostki kontrolującej)

Otrzymują:

- Adresat.
- A/a.

Do wiadomości:

- Wójt Gminy Tomaszów Lubelski
Pani Marzena Czubaj – Gancarz.